

Sūrat al-Insān or
Sūrat ad-Dahr
(Human)

سورة الإنسان / سورة الْدَّهْرِ

Súrah - 76
No of Ayat – 31

English Translation : *Ali Quli Qara'i*
Urdu Translation : *Allamma Zeeshan Haider Jawadi*
Hindi Translation : *Farrukh Khan & Ahmed*

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com

Kindly recite Sura E Fatiha for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.

This is a ‘Medinan’ sūrah.

The surah that opens with a question posed to arrogant MAN about his utter nothingness before God brought him into existence. It takes its name from the word “man” (al-insān) mentioned in verse 1. The surah speaks of how man is tested (verse 2.) and what the results will be for the evildoers (verse 4) and for the righteous (verse 5). The Prophet is urged to persevere in his devotion and to bear with patience (verse 23).

It is narrated from the Holy Prophet (s.a.w.) that the reward for reciting this surah is *Jannah* and its bounties.

If a person recites this surah, especially on Thursday mornings, he will be rewarded with a hundred houries and four thousand slaves in *Jannah* and he will be given a place close to that of the Holy Prophet (s.a.w.). Reciting it win war brings victory. Drinking water in which this surah has been dissolved is good for those with heart problems.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

O' Allāh send Your blessings on Muhammad
and the family of Muhammad.

اے اللہ! رحمت فرما محمد وآل(ع) محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख

allahumma salli `ala muhammadin wa ali muhammadin

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

In the Name of Allāh,
the All-beneficent, the All-merciful.

عظمی اور دائمی رحمتوں والے خدا کے نام سے

अल्लाह के नाम से जो बड़ा कृपालु और अत्यन्त दयावान हैं।

bi-smi llāhi r-raḥmāni r-raḥīmi

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ
 شَيْئًا مَذْكُورًا ﴿١﴾

**Has there been for man a period of time when he was
 not anything worthy of mention?**

یقیناً انسان پر ایک ایسا وقت بھی آیا ہے کہ جب وہ کوئی قابل ذکر شے نہیں تھا

क्या मनुष्य पर काल-खंड का ऐसा समय भी बीता है कि वह कोई ऐसी चीज़ न था जिसका उल्लेख किया जाता?

hal 'atā 'alā l-'insāni hīnun mina d-dahri lam yakun shay'an madhkūran

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجَ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾

Indeed We created man from the drop of a mixed fluid so that We may test him. So We made him endowed with hearing and sight.

یقینا ہم نے انسان کو ایک ملے جلے نطفہ سے پیدا کیا ہے تاکہ اس کا امتحان لیں اور پھر اسے سماعت اور بصارت والا بنادیا ہے

ہم نے مनुष्य کو اک میشراست ویرے سے پیدا کیا، ٹسے ٹلٹتے-پلٹتے رہے، فیر ہم نے ٹسے سُن نے اور دेखنے والा بنانا دیا

*'innā khalaqnā I-'insāna min nuṭfatin 'amshājin nabtalīhi fa-ja 'alnāhu samī'an
baṣīran'*

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾

Indeed We have guided him to the way, be he grateful or ungrateful.

یقینا ہم نے اسے راستہ کی ہدایت دے دی ہے چاہے وہ شکر گزار ہو جائے یا کفران نعمت کرنے والا ہو جائے

ہم نے اسے مار्ग दिखाया, अब चाहे वह कृतज्ञ बने या अकृतज्ञ

'innā hadaynāhu s-sabīla 'immā shākirān wa-'immā kafūran

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾

Indeed We have prepared for the faithless chains, iron collars, and a blaze.

بیشک ہم نے کافرین کے لئے زنجیریں - طوق اور بھڑکتے ہوئے شعلوں کا انتظام کیا ہے

ہم نے انکار کرنے والوں کے لیے جُجیروں اور تاؤک اور بھڑکتی ہوئی آگ تیار کر رکھی ہے

'innā 'a 'tadnā li-l-kāfirīna salāsila wa-'aghlālan wa-sa 'īran

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا

{ ٥ }

Indeed the pious will drink from a cup seasoned with
Kāfūr,

ییشک ہمارے نیک بندے اس پیالہ سے پئیں گے جس میں شراب کے ساتھ کافور کی آمیزش ہوگی

निश्चय ही वफ़ादार लोग ऐसे जाम से पिएँगे जिसमें काफूर का मिश्रण होगा,

'inna I-'abrāra yashrabūna min ka'sin kāna mizājuhā kāfūran

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾

a spring where the servants of Allah drink, which they make to gush forth as they please.

یہ ایک چشمہ ہے جس سے اللہ کے نیک بندے پئیں گے اور جدھر چاہیں گے بہاکر لے جائیں گے

उस स्रोत का क्या कहना! जिस पर बैठकर अल्लाह के बन्दे पिएँगे, इस तरह कि उसे बहाकर (जहाँ चाहेंगे) ले जाएँगे

'aynan yashrabu bihā 'ibādu llāhi yufajjirūnahā tafjīran

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

{ ٧ }

They fulfill their vows and fear a day whose ill will be widespread.

یہ بندے نذر کو پورا کرتے ہیں اور اس دن سے ڈرتے ہیں جس کی سختی ہر طرف پھیلی ہوئی ہے

वे नज़र (मन्नत) पूरी करते हैं और उस दिन से डरते हैं जिसकी आपदा व्यापक होगी,

yūfūna bi-n-nadhri wa-yakhāfūna yawman kāna sharruhū mustaṭīra T

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

{٨}

They give food, for the love of Him, to the needy, the orphan and the prisoner,

یہ اس کی محبت میں مسکین پتیم اور اسیر کو کھانا کھلاتے ہیں

और वे मुहताज, अनाथ और कैदी को खाना उसकी चाहत रखते हुए खिलाते हैं,

wa-yuṭ‘imūna ṭ-ṭa‘āma ‘alā ḥubbihī miskīnan wa-yatīman wa-’asīran

إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا
شُكُورًا ﴿٩﴾

[saying,] ‘We feed you only for the sake of Allah. We do not want any reward from you nor any thanks.

ہم صرف اللہ کی مرضی کی خاطر تمہیں کھلاتے ہیں ورنہ نہ تم سے کوئی بدلہ چاہتے ہیں نہ شکریہ

"हम तो केवल अल्लाह की प्रसन्नता के लिए तुम्हें खिलाते हैं, तुमसे न कोई बदला चाहते हैं और न कृतज्ञता जापन

'innamā nuṭ'imukum li-wajhi llāhi lā nurīdu minkum jazā'an wa-lā shukūran'

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾

Indeed we fear from our Lord a day, frowning and fateful.'

ہم اپنے پروردگار سے اس دن کے بارے میں ڈرتے ہیں جس دن چھرے بگڑ جائیں گے اور ان پر ہوائیاں اڑنے لگیں گی

"हमें तो अपने रब की ओर से एक ऐसे दिन का भय है जो त्योरी पर बल डाले हुए अत्यन्त क्रूर होगा।"

'innā nakhāfu min rabbinā yawman 'abūsan qamṭarīran

فَوَقَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا

﴿١١﴾

So Allah saved them from the ills of that day, and granted them freshness and joy.

تو خدا نے انہیں اس دن کی سختی سے بچالیا اور تازگی اور سرور عطا کر دیا

अतः अल्लाह ने उस दिन की बुराई से बचा लिया और उन्हें ताज़गी और खुशी प्रदान की,

fa-waqāhūmu llāhu sharra dhālika l-yawmi wa-laqqāhum naqratan wa-surūran

وَجَزَّا هُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾

**And He rewarded them for their patience with a garden
and [garments of] silk,**

اور انہیں ان کے صبر کے عوض جنت اور حریر جنت عطا کئے گا

और जो उन्होंने धैर्य से काम लिया, उसके बदले में उन्हें जन्नत और रेशमी वस्त्र प्रदान किया

wa-jazāhum bi-mā šabarū jannatan wa-ħarīran

مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرْوَنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا
 زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

reclining therein on couches. They will find in it neither any [scorching] sun, nor any [biting] cold.

جہاں وہ تختوں پر تکیہ لگائے بیٹھے ہوں گے نہ آفتاب کی گرمی دیکھیں گے اور نہ سردی

उसमें वे तख्तों पर टेक लगाए होंगे, वे उसमें न तो सख्त धूप देखेंगे औ न सख्त ठंड

muttaki'īna fīhā 'alā l-'arā'i ki lā yarawna fīhā shamsan wa-lā zamharīran

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا

{ ١٤ }

Its shades will be close over them and its clusters [of fruits] will be hanging low.

ان کے سروں پر قریب ترین سایہ ہوگا اور میوے بالکل ان کے اختیار میں کر دیئے جائیں گے

और उस (बाग) के साए उनपर झुके होंगे और उसके फलों के गुच्छे बिलकुल उनके वश में होंगे

wa-dāniyatān 'alayhim ẓilāluhā wa-dhullilat quṭūfuhā tadhlīlān

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِأَنِيَّةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ
 قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾

**They will be served around with vessels of silver and
goblets of crystal**

ان کے گرد چاندی کے پیالے اور شیشے کے ساغروں کی گردش ہوگی

और उनके पास चाँदी के बरतन गर्दिश में होंगे और प्याले

wa-yuṭāfu 'alayhim bi-'āniyatīn min fiḍdatīn wa-'akwābin kānat qawārīra

﴿١٦﴾ قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَرُوهَا تَقْدِيرًا

—crystal of silver—[from] which they dispense in a precise measure.

یہ ساغر بھی چاندی ہی کے ہوں گے جنہیں یہ لوگ اپنے پیمانہ کے مطابق بنالیں گے

जो बिल्कुल शीशे हो रहे होंगे, शीशे भी चाँदी के जो ठीक अन्दाज़े करके रखे गए होंगे

qawārīra min fiḍdatin qaddarūhā taqdīran

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنجَبِيلًا ﴿١٧﴾

**They will be served therein with a cup of a drink
seasoned with Zanjabil,**

یہ وہاں ایسے پیالے سے سیراب کئے جائیں گے جس میں زنجبل کی آمیزش ہوگی

और وہاں کے एक और जामू पिएँगे जिसमें सौंठ का मिश्रण होगा

wa-yusqawna fīhā ka'san kāna mizājuhā zanjabīlan

﴿١٨﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا

a spring in it, named Salsabīl.

جو جنت کا ایک چشمہ ہے جسے سلسابیل کہا جاتا ہے

ک्या कहना उस स्रोत का जो उसमें होगा, जिसका नाम सल-सबील है

'aynan fīhā tusammā salsabīlan

وَيَطْلُوفُ عَلَيْهِمْ وَلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ
 حَسِبْتَهُمْ لَوْلُوا مَنْثُورًا ﴿١٩﴾

They will be waited upon by immortal youths, whom, when you see them, you will suppose them to be scattered pearls.

اور ان کے گرد ہمیشہ نوجوان رہنے والے بچے گردش کر رہے ہوں گے کہ تم انہیں دیکھو گے تو بکھرے ہوئے موتی معلوم ہوں گے

उनकी सेवा में ऐसे किशोर दौड़ते रहे होंगे जो सदैव किशोर ही रहेंगे। जब तुम उन्हें देखोगे तो समझोगे कि बिखरे हुए मोती हैं

*wa-yatūfu 'alayhim wildānun mukhalladūna 'idhā ra'aytahum ḥasibtahum
 lu'lu'an manthūran*

وَإِذَا رَأَيْتَ ثُمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾

As you look, you will see there bliss and a great kingdom.

اور پھر دوبارہ دیکھو گے تو نعمتیں اور ایک ملک کبیر نظر آئے گا

जब तुम वहाँ देखोगे तो तुम्हें बड़ी नेमत और विशाल राज्य दिखाई देगा

wa-'idhā ra'ayta thamma ra'ayta na'imān wa-mulkān kabīran

عَالِيَّهُمْ ثِيَابٌ سُندُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوا أَسَاوِرَ
مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾

Upon them will be cloaks of green silk and brocade
and they will be adorned with bracelets of silver.
Their Lord will give them to drink a pure drink.

ان کے اوپر کریب کے سبز لباس اور ریشم کے حلے ہوں گے اور انہیں چاندی کے کنگن پہنائے جائیں گے
اور انہیں ان کا پروردگار پاکیزہ شراب سے سیراب کرے گا

उनके ऊपर हरे बारीक हरे बारीक रेशमी वस्त्र और गाढ़े रेशमी कपड़े होंगे, और उन्हें चाँदी के कंगन पहनाए जाएँगे और उनका रब उन्हें पवित्र पेय पिलाएगा

'āliyahum thiyābu sundusin khuḍrun wa-'istabraqun wa-ḥullū 'asāwira min fiḍdatin wa-saqāhūm rabbuhum sharāban ṭahūran

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا

{ ۲۲ }

[They will be told]: ‘This is indeed your reward, and your endeavour has been well-appreciated.’

یہ سب تمہاری جزا ہے اور تمہاری سعی قابل قبول ہے

"यह है तुम्हारा बदला और तुम्हारा प्रयास क़द्र करने के योग्य है।"

'inna hādhā kāna lakum jazā'an wa-kāna sa'yukum mashkūran

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾

Indeed We have sent down to you the Qur'ān in a gradual descent.

ہم نے آپ پر قرآن تدریجیاً نازل کیا ہے

निश्चय ही हमने अत्यन्त व्यवस्थित ढंग से तुमपर कुरआन अवतरित किया है;

'innā naḥnu nazzalnā 'alayka I-qur'āna tanzīlān

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِمًا أَوْ كَفُورًا

{ ٢٤ }

So submit patiently to the judgement of your Lord, and do not obey any sinner or ingrate among them,

لہذا آپ حکم آخدا کی خاطر صبر کریں اور کسی گنہگار یا کافر کی بات میں نہ آجائیں

अतः अपने रब के हुक्म और फैसले के लिए धैर्य से काम लो और उनमें से किसी पापी या कृतघ्न का आज्ञापालन न करना

fa-ṣbir li-ḥukmi rabbika wa-lā tuṭī‘ minhum ’āthiman ’aw kafūran

وَادْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

and celebrate the Name of your Lord morning and evening,

اور صبح و شام اپنے پروردگار کے نام کی تسبیح کرتے رہیں

और प्रातःकाल और संध्या समय अपने रब के नाम का स्मरण करो

wa-dhkuri sma rabbika bukratan wa-'asīlan

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾

and worship Him for a watch of the night and glorify
Him the night long.

اور رات کے ایک حصہ میں اس کا سجدہ کریں اور بڑی رات تک اس کی تسبیح کرتے رہیں

और رات के कुछ हिस्से में भी उसे सजदा करो, लम्बी-लम्बी रात तक उसकी तसबीह करते रहो

wa-mina I-layli fa-sjud lahu wa-sabbiḥhu laylan ṭawīlan

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا
 ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾

Indeed they love this transitory life, and disregard a weighty day ahead of them.

یہ لوگ صرف دنیا کی نعمتوں کو پسند کرتے ہیں اور اپنے پیچھے ایک بڑے سنگین دن کو چھوٹے ہوئے ہیں

निस्संदेह ये लोग शीघ्र प्राप्त होनेवाली चीज़ (संसार) से प्रेम रखते हैं और एक भारी दिन को अपने परे छोड़ रहे हैं

'inna hā'ulā'i yuhibbūna I-ājilata wa-yadharūna warā'ahum yawman thaqīlan

نَحْنُ خَلَقْنَا هُمْ وَشَدَّدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا^{صلح}
 أَمْثَالَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾

We created them and made their joints firm, and whenever We like We will replace them with others like them.

ہم نے ان کو پیدا کیا ہے اور ان کے اعضا کو مضبوط بنایا ہے اور جب چاہیں گے تو انہیں بدل کر ان کے جیسے دوسرے افراد لے آئیں گے

ہم نے उनھے پیدا کیا और उनके जोड़-बन्द मज़बूत किए और हम जब चाहे उन जैसों को पूर्णतः बदल दें

*naḥnu khalaqnāhum wa-shadadnā 'asrahum wa-'idhā shi'nā baddalnā
 'amthālahum tabdīlan*

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَن شَاءَ اتَّخَذَ إِلَيْ رَبِّهِ سَبِيلًا

{ ۲۹ }

This is indeed a reminder. So let anyone who wishes take the way toward his Lord.

یہ ایک نصیحت کا سامان ہے اب جس کا جی چاہے اپنے پروردگار کے راستہ کو اختیار کر لے

निश्चय ही यह एक अनुस्मृति है, अब जो चाहे अपने रब की ओर मार्ग ग्रहण कर ले

'inna hādhihī tadhkiratun fa-man shā'a ttakhadha 'ilā rabbihī sabīlan

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ وَجْهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
 حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

**But you do not wish unless it is wished by Allah.
 Indeed Allah is all-knowing, all-wise.**

اور تم لوگ تو صرف وہی چاہتے ہو جو پروردگار چاہتا ہے بیشک اللہ ہر چیز کا جانئے والا اور صاحب
 حکمت ہے

और تुम نہीں چاہ सکते سی�ای یہ اسکے کی اعلیٰ اللہ چاہے। نیسنسدھ اعلیٰ اللہ سرور، تत्वदर्शी
 ہے

wa-mā tashā' ūna 'illā 'an yashā'a llāhu 'inna llāha kāna 'alīman ḥakīman

يُدْخِلُ مَن يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعْدَ لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

He admits whomever He wishes into His mercy, and as for the wrongdoers, He has prepared for them a painful punishment.

وہ جسے چاہتا ہے اپنی رحمت میں داخل کر لیتا ہے اور اس نے ظالمین کے لئے دردناک عذاب مہیا کر دکھا ہے

वह जिसे चाहता है अपनी दयालुता में दाखिल करता है। रहे ज़ालिम, तो उनके लिए उसने दुखद यातना तैयार कर रखी है

yudkhilu man yashā'u fī rāḥmatihī wa-ẓ-ẓālimīna 'a'adda lahum 'adhāban 'alīman

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

O' Allāh send Your blessings on Muhammad
and the family of Muhammad.

اے اللہ! رحمت فرما محمد وآل(ع) محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख

allahumma salli `ala muhammadin wa ali muhammadin

Please recite
Sūra E Fātiḥa
for
ALL MARHUMEEN

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com

Kindly recite Sura E Fatiha for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.